

tük azok is, akik az Erdődi, a Nagykárolyi és a Szatmárnémeti járásból kerültek ide. Az érintett nagyobb zsidó hitközségek az alábbiak voltak: Apa, Aranyosmeggyes, Avasfelsőfalva, Avaslekence, Avasújváros, Batiz, Beltek, Bikszád, Erdőd, Huta, Kács, Királydaróc,⁵² Nagykároly, Sarkod, Szamoskrassó, Szatmárhegy, Szinerváralja, Terep és Vámfalu.⁵³ Az egészségügyi ellátást zsidó orvosok szervezték meg és biztosították, köztük Kőváry Tibor, Sárkány László és Fenyves Ármin.⁵⁴

A gettó parancsnoka Sárközy Béla, a helyi KEOKH-szerv vezetésével megbízott rendőrtiszt volt.⁵⁵ A Zsidó Tanács⁵⁶ elnöke Schwartz Zoltán, tagjai Rosenberg Sámuel, a zsidó hitközség feje, Singer, Vinkler Lajos és Borgida József – valamennyien a szatmárnémeti zsidó közösség nagyra becsült vezetői.⁵⁷

Az értékek utáni kutatás a szokásos kegyetlenséggel folyt – az osztagot Sárközy, Czégényi és Demény vezette. A gettósítás és a gettóban elszenvedett kínzások nyomán számos zsidó követett el öngyilkosságot.⁵⁸ Miként másutt, a gettósítás itt is különösebb incidensek nélkül zajlott. Ferenczy szerint a művellet zavartalansága a Merken állomásozó 50 fős különleges csendőralakulat közreműködésének volt köszönhető.⁵⁹ Ferenczyt az is megelégedéssel töltötte el, hogy sikerült három olyan családot is a táborba vitetni, amelyek külön felmentést kaptak Csókától,⁶⁰ továbbá elfognia néhány bujkáló zsidót is.⁶¹ Sok bujkálót keresztény szomszédai jelentettek fel.⁶² A Szatmárnémetiből május 19. és június 1. között indult hat transzporttal csaknem 19 000 zsidót szállítottak el.⁶³

Nagybánya. A Nagybányán és Szatmár vármegye délkeleti járásainak különböző községeiben (Nagybánya, Nagysomkút és Kápolnokmonostor) élő zsidók gettósítását a szatmárnémeti értekezlet után néhány nappal elfogadott irányelvek szerint végezték. A helyi vezetők ülését a nagybányai Nyilaskeresztes Párt központjában tartották, s ezen részt vett Endre László is. A város képviselője először Tamásy Károly polgármester helyettes volt, őt azonban rövidesen a készségesebbnek mutakozó polgármester, Rozner István váltotta fel. Jelen volt még Nagy Jenő, a rendőrkapitányság vezetője, Vajay Sándor aljegyző, Várhelyi Tibor, a csendőralakulat parancsnoka, Gergely Gyula, az észak-erdélyi Nyilaskeresztes Párt vezetője és Horacsek József, a keresztény üzletemberek élesen antiszemita Baross Szövetségének elnöke.

A Nagybánya városában élő zsidók számára a gettót a König-üveggyár üresen álló telkein jelölték ki; a Nagybányai, Nagysomkúti és Kápolnokmonostori járás községeiből származó zsidókat Borpatakon (Valea Burcutului), a várostól kb. 3,5 km-re szállásolták el egy istállóban és csűrben.⁶⁴ A zsidók összeszedését és az értékek utáni kutatást Nagy Jenő és